

我国南部藤黄属植物新种*

李延辉

(中国科学院云南热带植物研究所)

SOME NEW SPECIES OF THE GENUS GARCINIA
FROM SOUTH CHINA

LI YAN-HUI

(Yunnan Institute of Tropical Botany, Academia Sinica)

1. 大苞藤黄 新种 花皮树 万年果(云南麻栗坡) 图1

Garcinia bracteata C. Y. Wu, sp. nov. in sched.

Sect. Peltostigma Planch. et Triana

Species *G. anomalae* Planch. et Triana affinis, sed foliis minoribus petiolis vix 1 cm longis, floribus multo minoribus pedicellis circ. 1—1.3 cm longis, bracteis majoribus. Etiam *G. propinquae* Craib valde affinis, sed ramulis juvenilibus glabris, foliis ellipticis vel oblongo-ellipticis latioribus, pedunculis longioribus, sepalis coriaceis, petalis longioribus (ad 1 cm) differt.

Arbor ad 4—8 m alta, ramulis robustis viridulis longi-tudinaliter striatis. Folia coriacea, ovata, elliptica vel oblonga, (8—)10—14(—18) cm longa, 4—8 cm lata, apice acuminata vel breviter acuminata, raro obtusa, basi late cuneata vel subrotundata, utrinque glabrescentia, subtus viridula, costis medis supra impressis subtus elevatis, nervis lateralibus conspicuis confertis 20—30-jugis, reticulis paucis inconspicuis, petiolis robustis 1—1.5 cm longis. Flores dioecio-, olygami, 2—7 in umbellam vulgo axillarem masculinam interdum terminalem dispositi; pedunculi (1—)2—3 cm longi, apice bracteis 2 foliaceis coriaceis ovatis aliquot majoribus et aliquot minutis praediti; pedicelli (0.6—)1—1.3 cm longi, basi bracteolis 4 late ovatis 1—1.5 mm longis praediti; sepala et petala post anthesin leviter reflexa; fl.♂: stamina circ. 40, filamentis in anulum pistillodium cingentem complete connatis carnosus, antheris liberis 4-ocularibus; fl.♀: staminodiorum antherae cavae circ. 20, filamentis in tubum crateriformem membranaceum ovarii partem inferiorem cingentem connatis, pistillum cylindricum, stigmatem peltato, ovario uniloculato. Infructescentia vulgo fructu 1 ovoideo apice vulgo obliquo 2.2—2.5 cm longo

* 本文承王文采先生指导和审阅,刘桢同志绘图,特表谢忱。

1-spermo praedita, perianthiis reliquis persistentibus, pedicello fructifero 1—1.2 cm longo.

Yunnan: Mengla, Mengyuan, alt. 600—700 m, May 15, 1962, Y. H. Li 4103 (fl. ♂, Typus in Kunming Inst. Bot., Acad. Sin.; Isotypus in Yunnan Inst. Tropic. Bot., Acad. Sin.); eodem loco, G. D. Tao 17916; Funing, Longmai, alt. 1000 m, C. W. Wang 89823 (fl. ♀), 87154, 88225, 88319; Xichou, Majie, K. M. Feng 12476 (fr.), C. W. Wang 86056, Q. A. Wu 7891; Malipo, C. W. Wang 86181, 86242, 86246, 86749, Austr. medic. Exped. 6646, 6649, Y. H. Li 8006, K. M. Feng 1365, 13085; Jinghong, Y. H. Li 3813, S. J. Pei 10145; Jingping, P. Y. Mao 503; Lincang, J. S. Xin 545; Fengqing, T. T. Yu 17703; Luxi, H. T. Tsai 56853.

Guangxi: Longzhou, C. H. Chun 13575, 13655, 13859, 13909; Jingxi, Z. J. Li 2519, 3519, 3573, C. C. Chang 14492, 14854, 15122, Z. T. Li 602621, X. P. Gao 55646; Napo, X. P. Gao 55897; Debao, Z. T. Li 602125; Daxin, Z. J. Li 3201.

本种与 *G. anomala* Planch. et Triana 相近, 但叶较小, 柄长几不到 1 厘米, 花多少具梗, 长约 1—1.3 厘米, 苞片较大; 也近 *G. propinqua* Craib 但幼枝无毛, 叶椭圆形或矩圆状椭圆形, 总花梗较长, 萼片革质, 花瓣长(达 1 厘米)而不同。

云南: 勐腊, 勐远, 海拔 600—700 米, 石灰山密林中, 潮湿, 乔木, 高 8 米, 花淡黄色, 1962 年 5 月 15 日, 李延辉 4103 (雄花, 模式标本, 存中国科学院昆明植物研究所; 同号模

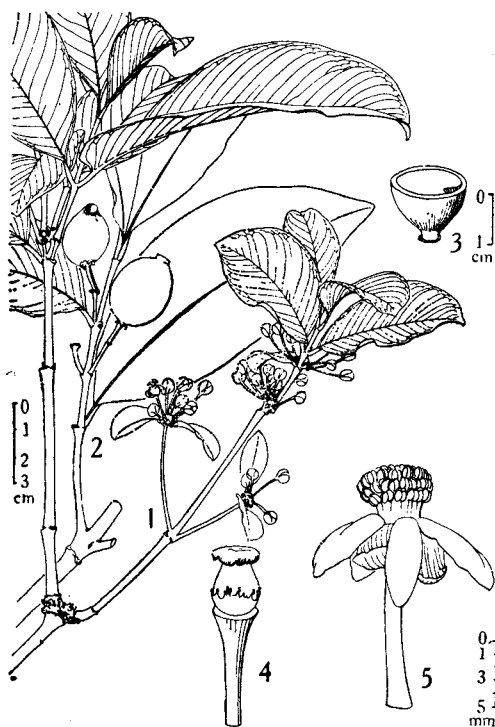

图1 大苞藤黄 *Garcinia bracteata* C. Y. Wu, sp. nov.
1. 雄花枝; 2. 结果枝; 3. 果实横切面; 4. 雌花放大(示雌蕊和退化雄蕊); 5. 雄花放大(示雄蕊束)。(刘桐绘)

式标本,存中国科学院云南热带植物研究所); 同地,陶国达 17916; 富宁,龙卖,海拔 1000 米,王启无 89823 (雌花), 87154、88225、88319; 西畴,马街,冯国楣 12476 (果),王启无 86056, 武全安 7891; 麻栗坡,王启无 86181、86242、86246、86749, 南药调查队 6646、6649, 李延辉 8006, 冯国楣 1365、13085; 景洪,李延辉 3813, 裴盛基 10145; 金平,毛品—503, 临沧,辛景三 545; 凤庆,俞德浚 17703; 泸西,蔡希陶 56853。

广西: 龙州, 陈少卿 13575、13655、13859、13909; 靖西, 李治基 2519、3519、3573, 张肇騫 14492、14854、15122, 李中提 602621, 高锡朋 55646; 那坡,高锡朋 55897、德保, 李中提 602125; 大新,李治基 3021。

2. 双籽藤黄 新种 图 2 (3—5)

Garcinia tetralata C. Y. Wu, sp. nov. in sched.

Sect. Hebradendron (Grak.) Planch. & Triana

Species *G. anomalae* Planch. & Triana similis, sed bracteis foliiformis nullis, stigmate 4-lobato, quoque lobo supra 4—5-tuberculatis, fructibus semper 2-spermis.

Arbor 5—6(—15) m alta, circ. 15 cm diam.; ramuli penduli, striati. Folia alterna, chartacea, elliptica, anguste elliptica vel ovato-elliptica, 8—13(—15) cm longa, 3—6 cm lata, apice cuspidata vel breviter acuminata, basi cuneata, costa media utrinque elevata, nervis lateralibus 13—16-jugis gracilibus utrinque elevatis patentibus ad marginem anastomosantibus, petiolis 0.8—1.2 cm longis. Flores ignoti. Fructus singulariter axil-

图 2 红萼藤黄 *Garcinia erythrosepala* Y. H. Li sp. nov.
1. 雄花枝; 2. 雄花放大。双籽藤黄 *Garcinia tetralata* C. Y.
Wu, sp. nov. 3. 结果枝; 4. 柱头; 5. 果实横切面。(刘桢绘)

lares vel e axillis defoliatis nascentes, globosi, 2—2.5 cm diam., extus laevigati, subsessiles, semper 2-spermi, stigmatate persistente 4-lobato, quoque lobo tuberculis 4—5 papilliformibus praedito.

Yunnan: Cangyuan, Banhong, alt. 800 m, May. 19. 1974, Y. H. Li 11552 (Typus in Yunnan Inst. Tropic. Bot. Acad. Sin.); ibid. Y. H. Li 11696; Gengma, Mengding, Y. H. Li 2272; Jinghong, Mengka, H. T. Tsai 56853, K. M. Feng 20360.

本种近 *G. anomala* Planch. et Triana 但不具叶状苞片, 柱头 4 裂, 每裂片上面具瘤突 4—5, 果实具种子始终为 2。

云南: 沧源, 班洪, 海拔 800 米, 1974 年 5 月 19 日, 李延辉 11552 (模式标本, 存中国科学院云南热带植物研究所); 同地, 李延辉 11696; 耿马, 孟定, 李延辉 2272; 景洪, 勐卡, 蔡希陶 56853, 冯国楣 20360。

3. 长裂藤黄 新种 图 3

Garcinia lancilimba C. Y. Wu, sp. nov. in sched.

Sect. *Hebradendron* (Grah.) Planch. & triana

Species *G. bonii* Pitard affinis, sed pedicellis longioribus, stigmatate integro haud tuberculato, ovario biloculato differt.

Arbor parva, 3—6 m alta, ramis pendulis striatis, ramulis tenuibus tetragonis cinereo-luteis. Folia alterna, chartacea, ovato-lanceolata, oblongo-lanceolata vel lanceolata,

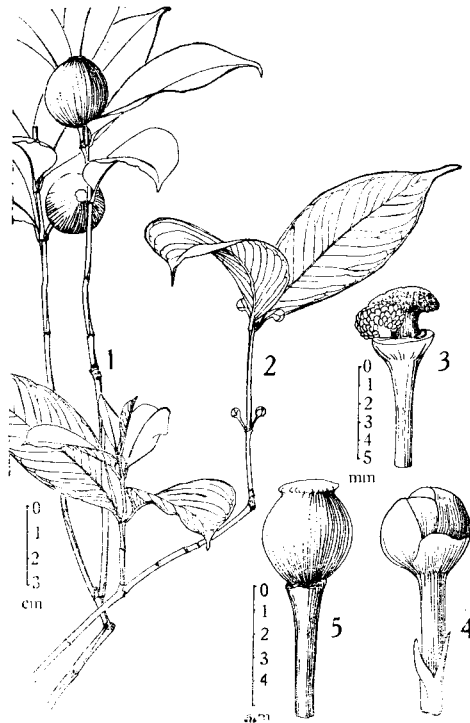

图 3 长裂藤黄 *Garcinia lancilimba* C. Y. Wu, sp. nov.

1. 结果枝; 2. 雄花枝; 3. 雄花放大 (示雄蕊束和退化雌蕊);

4. 雄花蕾放大; 5. 雌花放大 (示雌蕊)。 (刘桤绘)

6—10 cm longa, (1.5—)2—3.5 cm lata, apice caudata vel longe caudato-acuminata, basi cuneata vel attenuata, costa media utrinque elevata, nervis lateralibus densis 20—30-jugis adscendentibus ad marginem anastomosantibus, reticulis inconspicuis, petiolis 2—4 (—6) mm longis. Flores vulgo solitarii, interdum bini, axillares, pedicellis circ. 6 mm longis; segmenta perigonii fere aequalia; stamina 4-fasciculata; ovarium subglobosum, biloculatum, stigmatate peltiformi elevato integro haud tuberculato circ. 4 mm diam. stamina superante. Fructus globosi, circ. 1—1.5 cm diam., biloculati, 1—2-spermi, extus laeves; pedicello fructifero 5—8 mm longo.

Yunnan: Jinghong, Menglong, alt. 850 m Feb. 18. 1961, K. M. Feng 20462 (fl.♂, Typus in Kunming Inst. Bot., Acad. Sin.); ibid. Y. H. Li 5509, Yunnan Exped. 9286; Menghai, Daleu, alt. 700 m, Oct. 22. 1978, G. D. Tao 19772 (fl.♀).

本种与 *G. bonii* Pitard 相近似, 但花梗较长, 柱头全缘, 无瘤突, 子房 2 室而不同。

云南: 景洪, 勐龙, 海拔 850 米, 1961 年 2 月 18 日, 冯国楣 20462 (雄花模式标本, 存中国科学院昆明植物研究所); 同地, 李延辉 5509, 云南考察队 9286; 勐海, 打洛, 海拔 700 米, 1978 年 10 月 22 日, 陶国达 19772 (雌花)。

4. 怒江藤黄 新种 歇第(怒江独龙语)捧咖昔, 哇咖扑昔(德宏景颇语) 图 4

Garcinia nujiangensis C. Y. Wu & Y. H. Li, sp. nov.

Sect. *Depastigma* Pierre

Species *G. stipulatae* T. Anders. affinis, sed foliis multinerviis, haud reticulatis, floribus semper binis differt.

Arbor 10—15 m alta, 20—30 cm diam., cortice cinereo-brunneo, ramulis longitudinaliter sulcatis cinereo-brunneis vel fuscobrunneis, non lenticellatis. Folia alterna, chartacea, lanceolata vel oblongo-lanceolata, 10—13 (—18) cm longa, 3—5 cm lata, apice acuminata, basi cuneata, costa utrinque elevata, nervis lateralibus 12—15-jugis arcuato-ascendentibus prope marginem anastomosantibus supra conspicuis elevatis, nervulis tertiariis subparallelicis haud reticulatis; petiolis 6—12 mm longis. Flores dioicio-polygami. Inflorescentiae ♂ cymosae, brevissimae non ultra 1 cm longae, 6—8 (—10)-florae, 2—3 axillares, pedunculis circ. 2 mm longis robustis, pedicellis 1—2 mm longis; calycis segmenta 4, subrotundata, fere aequalia, 2 exteriora crassa carnosae, 2 interiora exilia margine membranacea; petala luteola, obovata, fere aequalia, minora quam sepala; stamina 4-fasciculata, quoque fasciculo antheris 50—60 praedito; pistillodium obtriangulum, stigmatate peltiformi. Inflorescentia ♀ 2—3-chotoma, axillaris, pedunculo 1.5—2 cm longo su'cato; pistillum 6—8 mm longum, medio dilatatum, stigmatate peltiformi laevi 4-lobato, ovario uniloculato 1-ovulato, staminodiorum filamentis connatis pistillum cingentibus, antheris cavis 20—25. Fructus globosi, ellipsoidei vel ovoidei, 2.5—3 cm longi, luteoli, 1-spermi, stigmatate persistente interdum obliquo.

Yunnan: Gongshan, Bapo, alt. 1200 m, July 10, 1971, Austr. Medic. Exped. 6801 (fl.♂, Typus in Yunnan Inst. Tropic. Bot., Acad. Sin.); ibid. T. T. Yu 20482, 20483;

K. M. Feng 24367, P. Y. Mao 452; Yingjiang, Tongbiguan, alt. 1650 m Austr. Medic. Exped. 8024 (fl.♀); *ibid.* Z. H. Yang 6930 (fr.), Austr. Medic. Exped. 6834, 6912; Longchuan, Austr. Medic. Exped. 6896.

Xizang (Tibet): Motuo, Maniweng, alt. 800 m, Qinghai-Xizang Exped. 74-4206, 74-4207.

本种近 *G. stipulata* T. Anders. 但叶脉多, 不成网状, 花始终双生而不同。

云南: 贡山, 巴坡, 海拔 1200 米, 石灰山密林中, 潮湿, 乔木, 高 10—15 米, 花黄绿色, 1971 年 7 月 10 日, 南药调查队 6801 (雄花, 模式标本, 存中国科学院云南热带植物研究所); 同地, 俞德浚 20482、20483; 冯国楣 24367, 毛品—452; 盈江, 铜壁关, 海拔 1650 米, 南药调查队 8024 (雌花); 同地, 杨增宏 6930 (果), 南药调查队 6834、6912; 陇川, 南药调查队 6896。

西藏: 墨脱, 马尼翁, 海拔 800 米, 山坡阔叶林中, 青藏队 74-4206、74-4207。

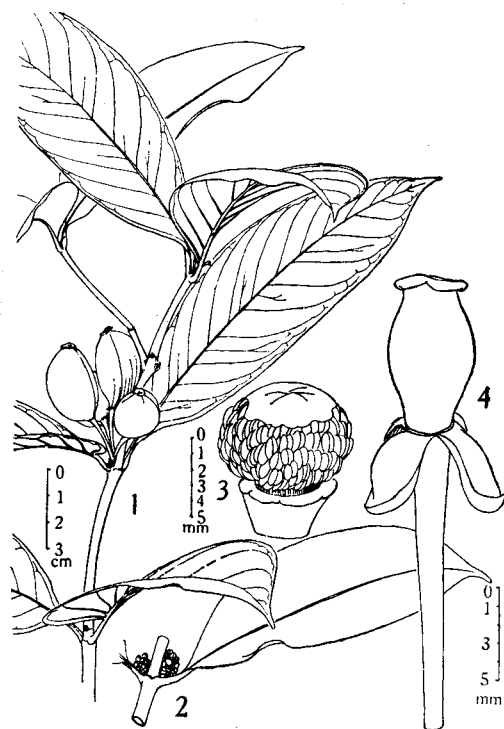

图 4 怒江藤黄 *Garcinia nujiangensis* C. Y. Wu et Y. H. Li sp. nov.

1. 结果枝; 2. 雄花枝; 3. 雄花放大(示雄蕊束和退化雌蕊); 4. 雌花放大(示雌蕊)。(刘桢绘)

5. 山木瓜(云南瑞丽) 新种 埋任(怒江独龙语), 网都希曼昔、滴让昔(德宏景颇语) 补南宝(麻栗坡崩龙语) 图 5

Garcinia esculenta Y. H. Li, sp. nov.

Sect. *Oxycarpus* Lour.

Species *G. combogiae* Desrouss similis, a qua differt floribus ♂ pistillodio carentibus; staminibus multis filamentis, fere haud praeditis, stigmatibus integris multituberculatis.

Arbor 15—20 m alta, ramulis striatis sparse lenticellatis. Folia chartacea, elliptica, ovato-elliptica vel oblongo-elliptica, 12—18(—20) cm longa, 4—7 cm lata, apice cuspidata vel obtuse acuminata, basi cuneata, subtus brunneola, costa media utrinque elevata, nervulis lateralibus 8—10-jugis, indistincte reticulata, petiolis 1—1.5 cm longis. Flores dioecio-polygami. Inflorescentiae ♂ cymosae, circ. 2 cm longae, 2—3-florae, 1—3 ad apicem ramuli junioris sitae, pedunculis robustis articulatis 8—10 mm longis; flores ♂ luteoli, pedicellis robustis non ultra 5 mm longis; sepala 2 exteriora breviora, 2 interiora longiora, obovata vel compressa rotundata; petala 3 aequalia, 1 interius minimum, elliptica vel oblonga; stamina multa, unifasciculata capitata, antheris complanatis formis irregularibus bilocularibus longitudinaliter dehiscentibus; pistillodium nullum. Flores ♀ vulgo ad apicem ramuli singulares, quam fl. ♂ majores, circ. 1 cm diam.; staminodiorum filamenta connata ovarii basin cingentia; ovarium globosum 8—12-loculatum, stigmate integro multi-papillato-tuberculato, 1—1.2 cm altum, 6—8-costulatum. Fructus majores, compressa globosi vel ovato-globosi, 5—9 cm longi, aurantiaci, 6—8(—11)-sulcati, stigmate persistente; semina 2—4, subfasciiformia vel oblique ovata, extus laevia, 2.5—3 cm longa.

Yunnan: Yingjiang, Mengsuo, alt. 1200 m, Aug. 24. 1976, S. J. Pei 14099 (fl.♂, Typus in Yunnan Inst. Tropic. Bot., Acad. Sin.); ibid. Austr. Medic. Exped. 6826, G. D. Tao 13889, Z. H. Yang 6929; Ruili, Huyu, alt. 1350 m, Z. H. Yang 6942 (fl.♀); ibid.

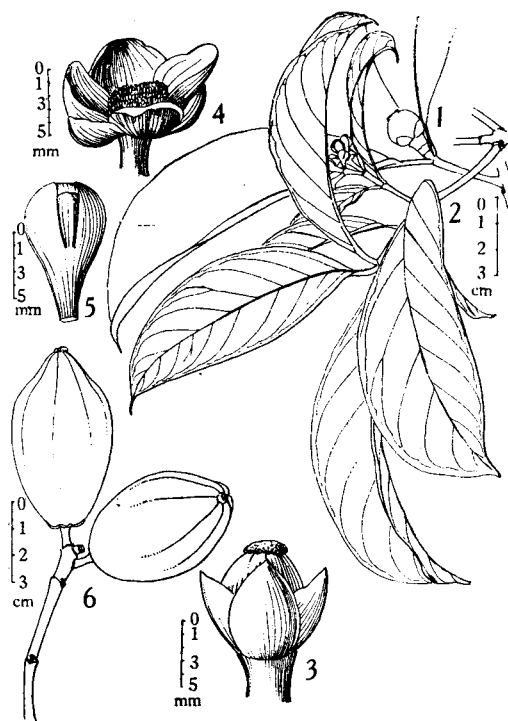

图5 山木瓜 *Garcinia esculenta* Y. H. Li sp. nov.

1.幼果枝; 2.雄花枝; 3.雌花放大; 4.雄花放大; 5.雄花蕾放大; 6.果序。(刘柯绘)

Austr. Medic. Exped. 6846, 6878, C. Chen 539; Longchuan, Z. H. Yang 6895 (fr.); Gongshan, Bapo, Austr. Medic. Exped. 6802, P. Y. Mao 450, 500, K. M. Feng 24754.

本种近 *G. combogia* Desrouss 不同点为雄花不具退化雌蕊; 雄蕊多数, 几无花丝, 柱头全缘, 具多数瘤突。

云南: 盈江, 勐所, 海拔 1200 米, 1976 年 8 月 24 日, 裴盛基 14099 (雄花, 模式标本, 存中国科学院云南热带植物研究所), 同地, 南药调查队 6826, 陶国达 13889, 杨增宏 6929; 瑞丽, 护育, 海拔 1350 米, 杨增宏 6942 (雌花); 同地, 南药调查队 6846、6878, 陈介 539; 陇川, 杨增宏 6895 (果); 贡山, 巴坡, 南药调查队 6802, 毛品一 450、500, 冯国楣 24754。

6. 版纳藤黄 新种 图 6

*Garcinia xipshuanbannaensis** Y. H. Li, sp. nov.

Sect. An isostigma Pierre

Species *G. combogiae* Desrouss similis, a qua differt staminibus pluribus, stigmatum pistillodii subintegro non tuberculato medio impresso, fructibus leavibus haud sulcatis.

Arbor ad 15 m alta, ramulis brunneis striatis, medulla cavata, eis hornotinis viridi-

图 6 版纳藤黄 *Garcinia xipshuanbannaensis* Y. H. Li sp. nov.

1. 花枝; 2. 果实; 3. 萼片; 4. 花瓣; 5. 花纵切面。(刘桤绘)

* 按云南西双版纳傣族发音, 增加辅音“P”。

bus. Folia alterna, chartacea, elliptica, elliptico-lanceolata vel ovato-lanceolata, 13—18 cm longa, 4—8 cm lata apice acuminata vel cuspidata, basi cuneata, subtus viridula, costa media utrinque elevata, nervis lateralibus 8—12-jugis, reticulis densis inconspicuis, petiolis 1.2—2.2 cm longis. Flores monoecio-polygami; cyma paniculiformis ad 8 cm longa, vulgo terminalis, pedunculis et pedicellis articulatis; flores aurantiaci, circ. 1 cm diam.; sepala 2 exteriora triangulari-ovata, 2 interiora longiora subrotundata; petala fere aequimagna, carnosae, late ovata longiora quam sepala; stamina multa, filamentis robustis basi connatis ovarium cingentibus antheris aequilongis vel eis longioribus, antheris compressis globosis 2-locularibus longi-tudinaliter dehiscentibus; pistilli ovarium 10—12-loculatum, stigmatibus crasso subtuberculato; pistillodium ovarium non dilatatum, stigmatibus compresso circ. 2—3 mm alto. Infructescentia circ. 5—7 cm longa; fructus 4—5 cm diam., globosi, lutei, extus laeves non sulcati, stigmatibus persistente multi-papillato-tuberculatis; semina 2—4, leviter ovata, laevia, 2—2.5 cm longa.

Yunnan: Xishuanbanna, Mengla, Menglun, alt. 600 m, Feb. 14. 1979, G. D. Tao 15878 (Typus in Yunnan Inst. Tropic. Bot., Acad. Sin.); ibid, G. D. Tao 7190, 9173, J. Y. Cui 11011; Mengla, Longlin, G. D. Tao 21008, 21339.

本种近 *G. combogia* Desrous 不同点为雄蕊多数, 退化雌蕊的柱头全缘, 不具瘤突, 中间下陷, 果实光滑, 无沟槽。

云南: 西双版纳, 勐腊, 勐崙, 自然保护区, 海拔 600 米, 沟谷密林中, 潮湿, 乔木, 高 6 米, 花深黄色, 1979 年 2 月 14 日, 陶国达 15878 (模式标本, 存中国科学院云南热带植物研究所); 同地, 陶国达 7190、9173, 崔景云 11011; 勐腊, 龙林, 陶国达 21008、21339。

7. 红萼藤黄 新种 图 2 (1—2)

Garcinia rubrisepala Y. H. Li, sp. nov.

Sect. *Oxycarpus* Lour.

Species *G. succifoliae* Kurz. e Birma similis, sed floribus ♂ 1—5 vulgo ad apicem ramuli hornotini fasciculatis majoribus circ. 1 cm diam., calyce purpureo-rubro, antheris 4-locularibus longioribus quam filamentis.

Arbor circ. 4 m alta, ramulis atro-purpuratis, medulla cavata. Folia membranacea, elliptica vel elliptico-lanceolata, 4—7 (—9) cm longa, 2—3.5 cm lata, apice acuminata vel cuspidata, basi cuneata vel late cuneata, utrinque glabrescentia, subtus cinereo-viridia, costa tenui supra leviter impressi, subtus elevata, nervis lateralibus inconspicuis circ. 5—8-jugis, reticulis laxis indistinctis, petiolis 5—8 mm longis. Flores dioecio-polygami, ♂ 2—5 vulgo ad apicem ramulis hornotini fasciculati, raro axillares, majores, circ. 1 cm diam.; petala elliptica, fere aequalia; sepala minora, obovato-elliptica, fere aequalia; stamina circ. 40, 1-fasciculata, antheris longioribus quam filamentis 4-locularibus longitudinaliter dehiscentibus; pistillodium nullum; flores ♀ et fructus ignoti.

Yunnan: Yingjiang, Nabanba, alt. 340 m, Dec. 10. 1978, G. D. Tao 17884 (Typus in Yunnan Inst. Tropic Bot., Acad. Sin.)

本种近缅甸产的 *G. succifolia* Kurz 但雄花 1--5 成簇, 通常着生于当年生枝条顶端, 花大, 直径约 1 厘米, 花萼紫红色, 花药 4 个药室, 长于花丝。

云南: 盈江, 拉班坝, 海拔 340 米, 林中, 潮湿, 小乔木, 高 4 米, 萼红色, 1978 年 12 月 10 日, 陶国达 17884 (模式标本, 存中国科学院云南热带植物研究所)。